

L p tr ong c a Trump có th thay đổi n u n n kinh t M t ng tr ong ch m l i hay các th tr ong tài chính b nh h ng.

Nhõng thông đĩp đõc gõi đi tõ phía Tõng thõng Trump và bõ máy tuyên truyõn cõa Trung Quõc gõn đây cho thõy mõt sõ đĩnh chiın trong cuõc chiın thõng mõi đĩng làm chõn đõng các nõn kinh tõ và các thõ trõng trên toàn thõ giõi. Thuõ suõt sõ không tõng thêm, hay chí ít là chõa tõng. Và Mõ sõ nõi lõng các biõn pháp trõng phõt có khõ nõng gây thiõt hõi lõn đõi või Huawei, công ty đa quõc gia thành công nhõt cõa Trung Quõc.

Tuy võy, nhõng nét chính cõa thõa thuõn hòa bình mang tính thõm dò mà Tõng thõng Trump đã đõt đõc või ngõõi đõng cõp Trung Quõc Tõp Cõn Bình vào ngày 29/6 có thõ cõng cõ thêm sõ cõi tõ rõng rãi đõi või trõt tõ kinh tõ toàn cõu nhõm làm suy yõu vai trò “công xõõng cõa thõ giõi” mà Trung Quõc đã nõm giõ trong suõt nhiõu thõp kõ qua.

Nhõng chi tiõt cõa cuõc thõo luõn giõa Trump và Tõp Cõn Bình bên lõ Hõi nghõ thõng đõnh G20 õ Osaka, Nhõt Bõn, võn chõa rõ ràng. Hai bên đã nhõt trí nõi lõi đĩm phán, nhõng kõt quõ cõi cùng võn không đõc đõm bõo. Nhõng khác biõt giõa hõ võn có thõ ngõn chõn mõt nõn hòa bình mong manh trong cuõc xung đõt kinh tõ đĩng phõ bóng đen lên triõn võng tõng trõng toàn cõu.

Ngay cõ mõt cuõc đĩnh chiın mong manh cõng có thõ có tác đõng lâu dài. Mõ sõ duy trì mõc thuõ chung đõi või hàng hóa Trung Quõc trong nhiõu tháng hay có thõ là nhiõu nõm tõi. Các công ty toàn cõu gõn nhõ chõc chõn sõ phõn õng bõng cách tiõp tõc đõch chuyõn ít nhõt là các giai đõn cõi cùng trong chuõi cung õng cõa hõ ra khõi Trung Quõc.

Jacques de Lisle, giám đõc Trung tâm Nghiên cõu Trung Quõc đõõng đõi thuõc õõi hõc Pennsylvania, nõi: “Chõng nào mõi đe đõa còn tõn tõi, viõc phõ thuõc vào các chuõi cung õng dài này võn còn nhõng rõi ro. Các doanh nghiõp không thích sõ không chõc chõn, và đõu này kéo dài tình trõng không chõc chõn”.

Trên phõõng diõn này, kõt quõ cõa các cuõc đĩm phán õ Osaka cõng tõõng tõ nhõ kõt quõ cõc gõp giõa Trump và Tõp Cõn Bình tõi Buenos Aires vào ngày 1/12/2018, đõn tõi mõt cuõc đĩnh chiın mà sau đó Mõ võn áp thuõ cao hõn đõi või hàng hóa Trung Quõc. Cuõc đĩnh chiın đó kéo dài đõn tháng 5/2019, khi Chính

quyền Trump cáo buộc Trung Quốc rút lui thỏa thuận đã hoàn thiện một phần mà sẽ thay thế các mức thuế quan bằng những sẽ thay đổi cơ cấu riêng lẻ trong nền kinh tế Trung Quốc.

Hai bên từ lâu đã coi việc duy trì thuế quan vô thời hạn là giải pháp tốt nhất. Mỹ muốn có những thay đổi căn bản về chính sách kinh tế ở Trung Quốc, nơi chính phủ trợ cấp rất nhiều cho các đổi mới dựa phần lớn cạnh tranh với các công ty Mỹ.

Các quan chức Bắc Kinh muốn Mỹ bãi thuế hoàn toàn. Những họ không chấp nhận cái tế toàn bộ mô hình kinh tế dựa trên trợ cấp công nghiệp và các doanh nghiệp nhà nước mà họ cho là đã thành công trong việc giúp hàng trăm triệu người thoát khỏi cảnh đói nghèo trong 4 thập kỷ qua.

Với Trung Quốc, các cuộc đàm phán ở Osaka là một thành công trong ngắn hạn. Trump đã hoãn áp thuế mới với số hàng hóa Trung Quốc có giá trị khoảng 300 tỷ USD/năm, điều mà ông từng đe dọa sẽ thực hiện vào một thời điểm nào đó không xác định nếu Bắc Kinh không trả lời bàn đàm phán. Ông cũng cho biết sẽ giảm bớt những giải hạn mà chính quyền của ông đã áp đặt với các công ty Mỹ mà Huawei có thể sử dụng, mà không đưa ra những thông tin cụ thể. Những giải hạn đó đã khiến gã khổng lồ về thiết bị viễn thông của Trung Quốc không tiếp cận được các thiết bị bán dẫn và những công nghệ khác mà họ cần - một danh sách mua sắm mà Huawei cho biết có tổng giá trị 11 tỷ USD/ năm.

Có lẽ điều quan trọng nhất là Trung Quốc đã thuyết phục được Mỹ trả lời bàn đàm phán mà không nhất trí với bất kỳ thay đổi nào về một loạt pháp mà Chính quyền Trump coi là trọng yếu những Bắc Kinh lại coi là một số sự nhấc.

Chu Ninh, giáo sư kinh tế học tại trường Đại học Thanh Hoa, Bắc Kinh, nói: “Trung Quốc sẽ không những bỏ chỏ quyền và thế hiện số yếu ớt”.

Tuy nhiên, một thỏa thuận hữu nghị không làm được gì để giảm bớt các rào cản thặng mĩ mà Trump đã dựng lên. Mùa hè năm 2018, ông đã áp thuế 25% với số hàng nhập khẩu từ Trung Quốc trị giá 50 tỷ USD/năm thuế các ngành công nghiệp trọng yếu như sản xuất ô tô hay chỏ tởo các bộ phận của lò phản ứng hạt

nhân. Sau đó, ông đã áp thuế 10% đối với một loạt mặt hàng nhập khẩu đa dạng hơn từ Trung Quốc trị giá 200 tỷ USD. Tháng 5/2019, ông tăng mức thuế đánh vào số hàng hóa này lên 25%.

Đối phó, một loạt công ty, từ các công ty da giày đến các công ty chế tạo ô tô điện tử, đang đưa chuỗi cung ứng của họ ra khỏi Trung Quốc. Nhiều công ty đã chuyển công đoạn lắp ráp cuối cùng sang Việt Nam, dẫn tới sự gia tăng đột ngột hàng nhập khẩu từ Việt Nam vào Mỹ trong năm 2019, ngay khi hàng nhập khẩu từ Trung Quốc vào Mỹ bắt đầu giảm sút.

Wendy Cutler, cựu quan chức thong mại Mỹ, hiện là Phó Viện trưởng Viện nghiên cứu chính sách xã hội châu Á, nói: “Điều này cho thấy có sự không chắc chắn đến mức nghiêm trọng, và tình hình sẽ không trở lại được như xưa”.

Sự chuyển dịch này sẽ không diễn ra trong một sớm một chiều. Trung Quốc vẫn là một công xưởng khổng lồ với các chuỗi cung ứng rộng lớn và lực lượng lao động lành nghề. Ngay cả những công ty đang đưa công đoạn sản xuất cuối cùng ra khỏi Trung Quốc cũng vẫn tiếp tục mua các linh kiện do Trung Quốc sản xuất, nhất là trong ngành điện tử - lĩnh vực mà Trung Quốc thống trị. Bất chấp những căng thẳng thong mại ngày càng tấp tể trong thời gian gần đây, Apple đang có kế hoạch đưa hoạt động sản xuất một dòng máy tính cá nhân của mình từ Trung Quốc sang Mỹ.

Jon Cowley, luật sư thuế và phòng tại Hồng Kông của Baker McKenzie, một công ty luật toàn cầu chuyên tại vì cho các khách hàng doanh nghiệp và thu quan và chuỗi cung ứng, nói: “Như rõ ràng một chuỗi cung ứng là một nhiệm vụ khổng lồ. Sự phụ thuộc nhiều năm, thậm chí nhiều thập kỷ”.

Gần đây, Tổng thống Trump đã cảnh báo rằng ông lo ngại về việc hàng hóa Việt Nam đổ tràn vào Mỹ. Sự gia tăng đột ngột này có thể khiến Chính quyền Trump xem xét kế hoạch nếu họ cho rằng các công ty đang gửi về sản xuất các sản phẩm bên ngoài Trung Quốc những thực ra chỉ lắp ráp các bộ phận được sản xuất tại Trung Quốc lại với nhau.

Tuy vậy, Trung Quốc hầu như không có lựa chọn nào để ngăn chặn những sự chuyển dịch đó. Thương mại giữa hai nước hiện bất cân xứng đến mức Trung Quốc không có nhiều hàng hóa nhập khẩu từ Mỹ để đánh thuế. Họ có thể tấn công các công ty Mỹ đang bán ra rất nhiều sản phẩm ở Trung Quốc, như Apple hay General Motors, nhưng việc chèn ép các công ty đó có thể gây tổn hại tới các công nhân Trung Quốc đang làm ra những sản phẩm của họ.

Chiến lược của Trung Quốc cho đến nay là nhúng vào các mặt hàng nông sản của các bang mà ở đó Trump sẽ phải giành chính quyền nếu hy vọng tái đắc cử vào năm 2020. Chiến lược này đã phát huy tác dụng. Nông dân Mỹ đã phải chịu tổn thất về doanh số bán hàng sang Trung Quốc và đã hối thúc Nhà Trắng giải quyết cuộc chiến thương mại. Để giúp giảm bớt thiệt hại, Trump đã tiến hành 2 đợt hỗ trợ tài chính nhằm giúp trợ cấp cho nông dân. Những động thái của Trung Quốc lấy việc mua nông sản ra để dọa Trump dường như một lần nữa đã thuyết phục được Tổng thống Mỹ rút lui để dọa lần nữa của mình, khi ông nói rằng người nông dân “sẽ được hưởng lợi rất lớn”.

Ngày 29/6, Trump cho biết Trung Quốc đã đồng ý tiếp tục mua một số mặt hàng nông sản và các sản phẩm khác mà nước này gần đây đã đồng mua nhằm trả đũa thuế quan của Mỹ. Trump đã phát biểu tại Osaka: “Trung Quốc sẽ mua một lượng lớn thực phẩm và nông sản và họ sẽ sớm, gần như là ngay lập tức, bắt đầu làm việc này. Chúng tôi sẽ cung cấp cho họ danh sách những thứ chúng tôi muốn họ mua”.

Lập trường của Trump có thể thay đổi nếu nền kinh tế Mỹ từng trở nên chậm lụi hay các thị trường tài chính bị ảnh hưởng. Trong khi cuộc chiến thương mại có thể khiến những người ủng hộ Trump và người dân một số nơi thu hẹp các bang dao động mà chủ yếu là ngành nghề chế xuất hài lòng, và việc khôi phục hoạt động mua nông sản có thể cải thiện hình ảnh của ông, thì đa phần các tri thức viên không ưa cuộc chiến này.

Mặc dù vậy, nhà lãnh đạo của cả hai chính đảng lớn ở Mỹ đã tỏ ý rằng Mỹ có thể tiếp tục đi theo đường lối cứng rắn đối với Trung Quốc dù ông hay Nhà Trắng là ai đi chăng nữa. Có thể, thái độ đối với Huawei cho thấy cả hai đảng đều muốn đi theo đường lối cứng rắn. Ngày 29/6, Trump nói ông sẽ cho phép các công ty Mỹ được tiếp cận do hạn trong việc bán các sản phẩm của họ cho gã khổng lồ viễn thông Trung Quốc. Bình luận của ông hầu như không cho thấy rõ công ty nào có thể tiếp tục bán hàng trả lời. Ngành công nghệ lập luận rằng họ hiện có quy trình bán cho Huawei các sản phẩm không gây ra mối đe dọa đối với an ninh quốc gia.

Những bình luận đó đã làm dấy lên sự hoài nghi ngay khi được đưa ra. Trong một tuyên bố, Thượng nghị sĩ New York Chuck Schumer, lãnh đạo đảng Dân chủ tại Thượng viện, đã coi Huawei là “một trong số ít đòn bẩy mạnh mẽ mà M có được để khiên Trung Quốc ‘chối đốp’ trên thông trường. Nếu Tổng thống Trump rút lui, đi u mà ông đang nh đang làm, thì hành động đó sẽ làm giảm đáng kể khả năng của M trong việc làm thay đổi các thông lệ thông mại không công bằng của Trung Quốc”.

Các quan chức M đã mô tả Huawei là một mối đe dọa an ninh tiềm tàng đối với các động minh của M trong nỗ lực thuyết phục họ mua các thiết bị viễn thông tiên tiến ở nơi khác. Huawei đã ph nhận việc họ là mối đe dọa an ninh đối với bất kỳ công ty nào.

Laura Rosenberger, nhà nghiên cứu cấp cao thuộc tổ chức tư vấn German Marshall Fund, M, nói: “Ở đây, ngay cả nếu họ tìm cách dung hòa khi thực hiện bất kỳ quyết định nào của Trump, thì chỉ riêng thông điệp của ông cũng đã làm suy yếu nghiêm trọng những nỗ lực nhằm tìm cách thuyết phục các động minh tham gia cùng với M”.

Theo [The New York Times](#)

Vấn Công (gt)